

УДК 336.1:352

DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V52\(2025\)-34](https://doi.org/10.31521/modecon.V52(2025)-34)

Чудаєва І. Б., доктор економічних наук, професор, ректор, Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, м. Черкаси, Україна

ORCID ID: 0000-0001-7759-2372

e-mail: iiaandia@ukr.net

Сукач О. М., кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів, Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, м. Черкаси, Україна

ORCID ID: 0000-0001-7150-0262

Купрікова С. В., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і практики перекладу та іноземних мов, Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, м. Черкаси, Україна

ORCID ID: 0000-0002-5877-248X

e-mail: ksv750704@gmail.com

Методологічні основи дослідження комунікативної політики у сфері управління бюджетним процесом на регіональному рівні

Анотація. У статті досліджено методологічні основи формування та реалізації комунікативної політики в управлінні бюджетним процесом на регіональному рівні, що набуває особливої актуальності в умовах децентралізації, посилення ролі територіальних громад і підвищення вимог до прозорості бюджетних рішень. Обґрунтовано, що бюджетний процес у сучасних умовах виступає не лише економіко-правовою, а й соціально-комунікаційною системою, в якій ефективна взаємодія між ключовими суб'єктами (органами місцевого самоврядування, громадськістю, бізнесом, інститутами громадянського суспільства, засобами масової інформації) визначає рівень легітимності, дієвості та результативності бюджетних рішень. Виокремлено основні компоненти комунікативної політики бюджетного процесу регіонального рівня.

Запропоновано методологічний інструментарій оцінки комунікативної взаємодії суб'єктів бюджетного процесу в регіонах, який включає: цільові орієнтири (прозорість, підзвітність, інклюзія), суб'єктів (влада, громада, бізнес), канали комунікації (публічні слухання, електронні платформи, звітність, соціальні мережі), інструменти (опитування, консультації, бюджет участі) та очікувані результати (зростання довіри, підвищення ефективності використання бюджетних коштів, зменшення конфліктності). Окрему увагу приділено питанням оцінювання ефективності реалізації комунікативної політики та формування індикаторів для її моніторингу. Авторами розроблено алгоритм взаємодії суб'єктів комунікації в бюджетному процесі, доведено, що лише інтегрований, системно-комунікативний підхід дозволяє забезпечити ефективне управління публічними фінансами на регіональному рівні з урахуванням інтересів усіх учасників бюджетного процесу. Впровадження та удосконалення механізмів комунікативної політики на рівні регіонів, сприятиме підвищенню прозорості, відповідальності влади та залученості громадян до процесів формування, реалізації й оцінки бюджетної політики.

Ключові слова: комунікативна політика; бюджетний процес; регіональне управління; децентралізація; публічні фінанси, комунікації; управлінські рішення; прозорість бюджету; громадська участь.

Chudaieva Iia, Doctor of Economics, Professor, Rector, Rauf Ablyazov Eastern European University, Cherkasy, Ukraine

Sukach Olena, Ph.D. in Economics Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Finance, Rauf Ablyazov Eastern European University, Cherkasy, Ukraine

Kuprikova Svitlana, Educational Sciences, Associate Professor, Head of Theory and Practice of Translation and Foreign Languages Department, Rauf Ablyazov Eastern European University, Cherkasy, Ukraine

Methodological Basis of Researching Communication Policy in the Sphere of Budgetary Process Management at the Regional Level

Abstract. Introduction. In the current context of socio-economic transformation and decentralization of power, the management of the budgetary process at the regional level requires new approaches to organizing interaction between public authorities, civil society, business, and other stakeholders in the public sphere. One of the key factors ensuring the efficiency and

transparency of the budget process is communicative policy, which is becoming increasingly relevant as a tool to enhance public trust in authorities, legitimize managerial decisions, and achieve the strategic goals of regional development.

The purpose of this article is to substantiate the methodological foundations for studying communicative policy in the sphere of regional budget process management and to develop a conceptual approach to analyzing interaction among budget process actors through the prism of communication. The article argues that in the modern context, the budget process is not only an economic and legal mechanism but also a social and communicative system, in which effective interaction among key actors determines the level of legitimacy, effectiveness, and efficiency of budgetary decisions. The main components of communicative policy in the regional budget process are identified.

Results. A methodological toolkit for assessing communicative interaction among the actors of the budget process in the regions is proposed, which includes: target benchmarks; actors; communication channels; tools; and expected outcomes. Special attention is paid to evaluating the effectiveness of communicative policy implementation and developing indicators for its monitoring. The authors have developed an algorithm of interaction among communication actors in the budget process and demonstrated that only an integrated, system-communicative approach can ensure effective public finance management at the regional level, taking into account the interests of all participants in the budget process.

Conclusions. The implementation and improvement of communicative policy mechanisms at the regional level will contribute to enhancing transparency, government accountability, and citizen engagement in the processes of forming, implementing, and evaluating budget policy.

Keywords: communicative policy; budget process; regional governance; decentralization; public finance; communications; managerial decisions; budget transparency; public participation.

JEL Classification: R 58; H 70; H 72; R 51.

Постановка проблеми. У сучасних умовах децентралізації, реформування публічного управління та посилення ролі регіонів у реалізації фінансової політики, особливої актуальності набуває проблема ефективної комунікативної політики в управлінні бюджетними процесами. Комунікація між органами влади, громадськістю, бізнесом і громадськими організаціями відіграє ключову роль у формуванні прозорих, результативних і підзвітних бюджетних рішень. Водночас відсутність цілісної методології дослідження таких комунікативних процесів у регіональному бюджетному управлінні ускладнює оцінку їхньої ефективності та впровадження механізмів покращення. Попри зростаючу увагу до питань комунікацій у сфері публічного управління, наукова розробка саме комунікативної політики в контексті управління бюджетним процесом на регіональному рівні, залишається фрагментарною. Більшість досліджень зосереджуються на загальних питаннях відкритості влади, участі громадян у бюджетному процесі або ефективності управління державними фінансами. Водночас відсутній чіткий методологічний інструментарій, який би дозволив системно аналізувати специфіку комунікативної взаємодії суб'єктів бюджетного управління в регіонах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У науковій літературі питання бюджетного управління та комунікації розглядаються переважно окремо. Бюджетний процес на регіональному рівні досліджується у працях таких вітчизняних і зарубіжних учених, як: О. Василик, Л. Луніна, І. Кравченко, С. Юрій, І. Чугунов, О. Сунцова, Ю. Ніколаєнко, Р. Масгрейв, У. Оутс, П. Смок, А. Шах, Дж. Алм, Р. Бахл та інших. У роботах науковців акцентовано увагу на структурі бюджетного процесу, функціях бюджетної політики, механізмах фінансового контролю та принципах публічного фінансування.

Проте, ураховуючи актуальність комунікацій у бюджетному процесі, окремі автори досліджували цю проблематику. Так, Олешко А. та Канцур І. [1]

досліджували бюджетний процес в Україні в контексті євроінтеграції, нових підходів управління фінансовими ресурсами та баланс комунікації й прозорості. Сінь Д., Коляда Т. та Музиченко Г. [2] визначили ефекти впливу бюджетної децентралізації на розвиток територіальних громад, включно з комунікаційним аспектом взаємодії на місцевому рівні. Лисяк Л. та колектив авторів [3] аналізували інструментальні підходи до оцінки фінансової стійкості місцевих бюджетів, включно з якістю комунікації між бюджетонавчальними органами.

Принципи та механізми місцевого управління, з акцентом на комунікаційну політику, залучення громад, інституційні трансформації висвітлено у посібнику Борщевського В., Чеха М. та Василиці О. [4]. Комунікаційну підтримку бюджетної політики регіонального розвитку, оцінки фінансування ТГ, участі громади у бюджетному процесі висвітлено в аналітичному звіті Київської школи економіки [5]. Роль комунікаційної прозорості й стратегій інформаційної взаємодії в бюджетній політиці досліджували автори праці «Антикорупційні стратегії в управлінні публічними фінансами у контексті реформування бюджетної системи України» [6]. Щербань Т. та ін. вивчали механізми комунікації бюджетних рішень під час війни в об'єднаних громадах [7], а Лютий І. та Медведькова Н. розглядали комунікацію бюджетних рішень у кризовому контексті [8]. Комунікаційні інструменти бюджетного планування в умовах реформи та відновлення в місцевих громадах окреслено в роботі Зубенко В. [9]. Жук І. та колектив досліджували роль комунікацій у цифровізації державних фінансів та її впровадження в систему державного управління [10]. Іноземні автори досліджували: комунікаційні механізми перенесення практики бюджетування громад на місцевому рівні [11], системний огляд ролі комунікації у залученні громадян до бюджету [12].

Натомість проблематика комунікативної політики, як інструменту управління бюджетом на

регіональному рівні залишається малодослідженою. Існуючі підходи або фокусуються на управлінських аспектах (звітність, контроль, ефективність витрат), або ж на комунікаціях загалом (інформаційна відкритість, публічні слухання), не об'єднуючи їх у цілісну методологічну систему.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є обґрунтування методологічних основ дослідження комунікативної політики у сфері управління бюджетним процесом на регіональному рівні та формування концептуального підходу до аналізу взаємодії між суб'єктами бюджетного процесу через призму комунікаційної взаємодії.

У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи. Аналіз і синтез застосовано з метою вивчення наукових підходів до трактування понять «комунікативна політика» та «бюджетний процес», а системний підхід – для розгляду комунікативної політики як системного елементу бюджетного управління. Структурно-функціональний аналіз дозволив виявити ролі окремих суб'єктів комунікації в бюджетному процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективне управління бюджетним процесом на регіональному рівні дедалі більше залежить не лише від формальних процедур і фінансово-економічних параметрів, а й від якості комунікаційної взаємодії між усіма залученими суб'єктами. Комунікація є важливою для розробки бюджету місцевого самоврядування. Протягом усього бюджетного процесу його учасники відповідають за донесення складної фінансової та програмної інформації до багатьох різних груп зацікавлених сторін, включаючи виконавчих менеджерів, обраних посадовців, громади та виборців. Відповідно до Бюджетного кодексу України «бюджетний процес – регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства» [13]. Відтак, комунікативна політика управління бюджетним процесом – це сукупність організаційних, правових, інформаційних та управлінських заходів, спрямованих на забезпечення відкритості, участі та зворотного зв'язку між владою та громадськістю.

Комунікаційна взаємодія у сфері управління бюджетним процесом на регіональному рівні

розглядається як інтегрований механізм координації інтересів, узгодження рішень та формування публічної довіри між ключовими учасниками бюджетного процесу [14]. Такий підхід базується на розумінні комунікації не лише, як обміну інформацією, а як процесу взаємодії, впливу, переконання та спільного вироблення рішень, що визначають якість бюджетного управління. Адже, коли бюджетна інформація представлена чітко та лаконічно, громадяни можуть активно взаємодіяти зі змістом та розуміти наслідки різних бюджетних рішень. Це дає їм змогу надавати змістовний зворотний зв'язок та робити внесок у процес прийняття рішень.

Цей підхід ґрунтується на системно-комунікативній парадигмі, згідно з якою бюджетний процес – це не лише економіко-правовий механізм, а соціально-комунікаційна система, де ключову роль відіграє якість взаємодії між учасниками. Саме тому формування ефективної комунікативної політики на регіональному рівні має розглядатися як невід'ємна частина модернізації публічного управління та засіб підвищення ефективності бюджетної політики.

У зв'язку з цим постає необхідність у розробці цілісного методологічного інструментарію, який дозволить аналізувати, оцінювати та вдосконалювати систему комунікацій у межах публічного бюджетного управління. З метою розробки інструментарію, доцільно виокремити основні компоненти комунікативної політики бюджетного процесу (рис. 1). Елементи політики охоплюють: інформування громадськості про бюджетні пріоритети та витрати, забезпечення прозорості та підзвітності бюджетного процесу, а також налагодження зворотного зв'язку з громадянами щодо їхніх потреб та очікувань від бюджету.

У контексті сучасного бюджетного управління на регіональному рівні, інструментом реалізації комунікативної політики, спрямованим на підвищення ефективності, прозорості та легітимності бюджетних рішень, виступає партисипативне бюджетування. Воно забезпечує залучення громадян до процесу прийняття фінансових рішень, посилює соціальну довіру до місцевої влади та формує основу для збалансованого розподілу ресурсів відповідно до реальних потреб громади. Успішне впровадження цього інструменту передбачає наявність стабільних каналів комунікації, технічної інфраструктури та нормативної підтримки.

Суб'єкти взаємодії:	органи місцевого самоврядування;
	виконавча влада (обласні та районні адміністрації);
	громадські організації;
	представники бізнесу;
	широкі верстви населення;
	медіа та експертне середовище.
Типи комунікаційної взаємодії:	вертикальна (між державним та регіональним рівнями);
	горизонтальна (між місцевими органами влади та громадськістю);
	зворотний зв'язок (реакція влади на потреби та позиції громадян);
	інтерсекторальна (взаємодія з приватним сектором і НУО).
Цілі комунікаційної політики у бюджетному процесі:	забезпечення прозорості бюджетних рішень;
	підвищення рівня участі громадськості;
	формування довіри до бюджетної політики;
	узгодження інтересів усіх зацікавлених сторін;
	мінімізація конфліктів і ризиків недовіри до органів влади.
Інструменти реалізації:	публічні слухання, бюджети участі;
	електронні платформи і портали відкритих даних;
	громадські ради при органах влади;
	інформаційні кампанії, консультації, соціальні мережі.
Критерії ефективності комунікативної взаємодії:	рівень обізнаності громадян про бюджетний процес;
	ступінь участі громадськості у прийнятті рішень;
	швидкість і повнота зворотного зв'язку;
	зменшення конфліктів або скарг у сфері бюджету;
	стабільність комунікативних каналів.

Рисунок 1 - Основні компоненти комунікативної політики у бюджетному процесі

Джерело: розроблено авторами

Відтак, методологічний інструментарій, який дозволить аналізувати, оцінювати та вдосконалювати систему комунікацій у межах управління бюджетним процесом на регіональному рівні має поєднувати методологію, методи та індикатори комунікаційної політики (рис. 2).

Системний підхід передбачає розгляд комунікації як елемента функціонування цілісної системи бюджетного управління. У цьому контексті всі суб'єкти розглядаються як складові одного управлінського ланцюга, між якими відбувається постійна інформаційна взаємодія. Такий підхід дозволяє виявити, де саме в системі виникають комунікаційні розриви, дублювання чи бар'єри. Класифікація

учасників бюджетного процесу, відповідно до їхніх функцій, повноважень і комунікаційної активності, відбувається за допомогою суб'єктно-рольового підходу. Візуалізація зв'язків і потоків інформації між суб'єктами – побудова карти комунікативної взаємодії – мережевий підхід, який дозволяє виокремити домінуючі вузли, ізольовані елементи, канали впливу. Комунікативно-функціональний підхід дозволяє здійснити аналіз цілей, змісту та функцій комунікацій у контексті управління бюджетом: інформування, переконання, залучення до рішень, зворотний зв'язок, легітимізація політики.

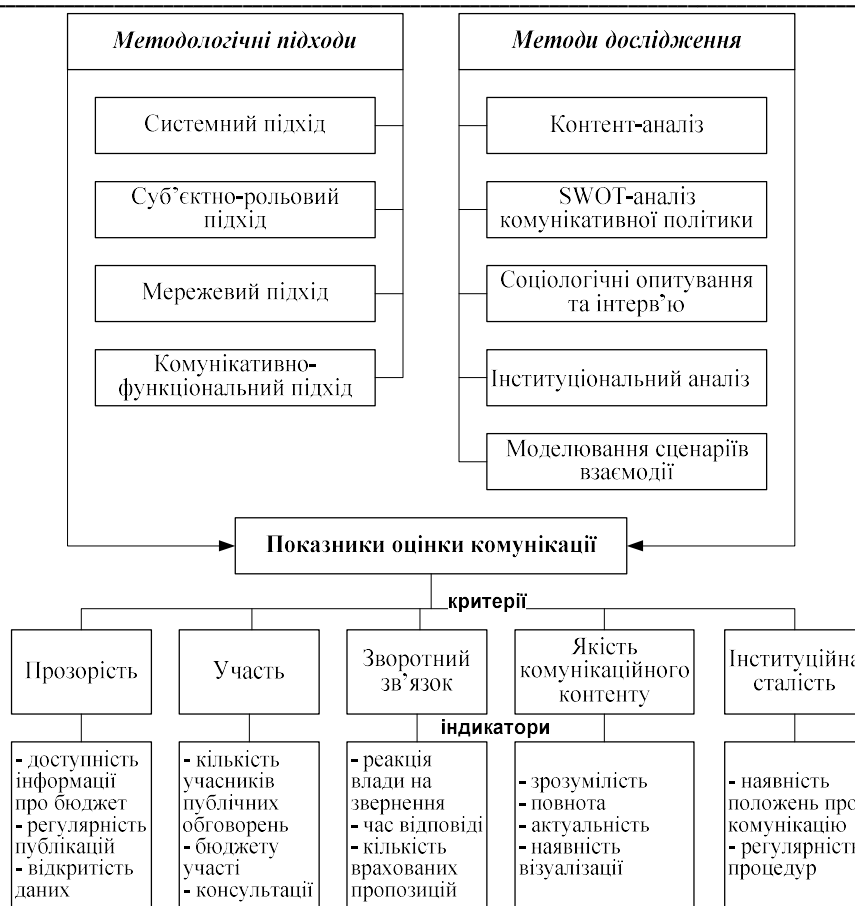

Рисунок 2 - Методологічний інструментарій оцінки комунікативної взаємодії суб'єктів бюджетного процесу в регіонах

Джерело: розроблено авторами

На основі визначення змісту комунікацій (контент-аналіз), оцінки сильних й слабких сторін (SWOT-аналіз), соціологічних опитуваннях та інтерв'ю відбувається моделювання альтернативних стратегій комунікаційної взаємодії в умовах змінних бюджетних, політичних чи соціальних обставин.

Застосування такого методологічного інструментарію дозволяє: діагностувати рівень ефективності комунікації в бюджетному управлінні; виявити «слабкі місця» у взаємодії між суб'єктами; запропонувати обґрунтовані управлінські рішення щодо вдосконалення комунікативної політики; формувати моделі оптимального залучення громадськості до бюджетного процесу; підвищити легітимність та результативність бюджетної політики в регіонах. Відтак, механізм взаємодії суб'єктів комунікації в бюджетному процесі є ключовою складовою ефективного публічного управління. Його

впровадження та удосконалення сприяє підвищенню прозорості, відповідальності влади та залученості громадян до процесів формування, реалізації й оцінки бюджетної політики. На рисунку 3 представлено авторське бачення алгоритму взаємодії суб'єктів комунікації в бюджетному процесі.

Ефективна комунікація починається на початку бюджетного процесу з узгодженої політики, яка керуватиме обговореннями, наполягання на точній інформації та забезпечення своєчасного ходу обговорень бюджету.

На думку авторів, перевагами дотримання запропонованого алгоритму є: посилення довіри до влади; підвищення ефективності витрачання публічних коштів; інституційна сталість діалогу між владою і громадою; мінімізація конфліктів і популізму; соціально обґрунтовані бюджетні рішення.

Рисунок 3 – Алгоритм взаємодії суб'єктів комунікації в бюджетному процесі

Джерело: розроблено авторами

Висновки. Комунікативна політика є критично важливою складовою управління бюджетним процесом, оскільки визначає рівень прозорості, підзвітності та участі громадськості. Сучасний стан комунікацій у бюджетному управлінні на регіональному рівні характеризується низьким рівнем інтегрованості, відсутністю цілісної стратегії комунікацій. За результатами дослідження обґрунтовано методологічний інструментарій оцінки та алгоритм взаємодії суб'єктів комунікації в бюджетному процесі, які базуються на принципах участі, відкритості, багаторівневої взаємодії та оцінювання ефективності комунікації.

Проте, у сучасній практиці доцільно розробити регіональні стратегії комунікативної політики у сфері

бюджетного управління із чітко визначеними цілями, інструментами та показниками ефективності. Створити сталі канали комунікації з громадськістю, зокрема онлайн-платформи для консультацій, обговорень, збору пропозицій. Забезпечити участь громадськості на всіх етапах бюджетного процесу, а не їх формальний характер, який фіксується наразі. Підвищити комунікаційну компетентність управлінського персоналу шляхом навчання, тренінгів, впровадження стандартів публічної комунікації. В умовах цифровізації значної актуальності набуває інтенсивне використання цифрових інструментів (мобільні додатки, соціальні мережі, інтерактивні панелі даних) для прозорого інформування та залучення громади до бюджетного процесу.

Література:

1. Олешко А., Канцу І. Управління бюджетним процесом України в умовах євроінтеграції. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2020. № 2 (113). С. 60-65. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-2-10>.
2. Xin, D., Koliada, T., & Muzychenko, G. (2021). Assessment of the impact of budget decentralization on sustainable development of territorial communities in ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 7(4), 8-17. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-4-8-17>.
3. Lysiak, L, Kachula, S, Kushnir, A., Datsenko. V. & Tereshchenko, T. (2021). Assessment of Financial Sustainability of Local Budgets in the Budget Management System Using Kohonen Maps. *Universal Journal of Accounting and Finance*, 9(6), 1558-1570. DOI: <https://doi.org/10.13189/ujaf.2021.090633>.
4. Борщевський В., Чех М., Василиця О. Управління територіальними громадами в умовах інституційних трансформацій: український контекст: навчальний посібник. Львів, 2025. 124 с.
5. *Evaluation and strategic reports on regional policy funding and mid-term budgeting in Ukraine*, U-LEAD with Europe programme reports (2019–2020). Київська школа економіки, 2020. URL: https://voxukraine.org/finansuvannya-regionalnogo-ta-mistsevogo-rozvytku-z-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayiny/?utm_source=chatgpt.com.
6. Штерма Т., Жук І., Цаплюк Р. Антикорупційні стратегії в управлінні публічними фінансами у контексті реформування бюджетної системи України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 2025. (19). DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-19-08-02>.
7. Щербань О., Малік Л., Сенишин С. Особливості управління фінансовими ресурсами територіальних громад за умов шлюбного стану в Україні. *Актуальні проблеми розвитку регіональної економіки*, 2024. 2(20), 178–187. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.178-187>.
8. Лютий І., Медведкова Н. Сучасна парадигма фінансової політики держави та особливості її реалізації в умовах війни на території України. *Фінанси України*, 2023. 6, 61–74. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.06.061> DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.06.061>.
9. Зубенко В. Бюджетні інструменти державного управління процесами реконструкції та відновлення в місцевих громадах України. *Теорія і практика державного управління*, 2023. 2 (77), 173-187. DOI: <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2023-2-10>.
10. Zhuk, I., Zakharkin, O., Vishka, I., Sharova, S. and Nabatova, I. (2023). Mechanisms of Public Finance Digitalization and Methods of Implementing in the Public Administration System in Ukraine: European Experience. *Economic Affairs*, 68(03), 1697-1707. DOI: <https://doi.org/10.46852/0424-2513.3.2023.35>.
11. Cepilova, J. & Raudla, R. (2017). Policy Diffusion at the Local Level: participatory budgeting. *Urban Affairs Review*, 54(2). DOI: <https://doi.org/10.1177/1078087416688961>.
12. Pereira, D. & Figueira, A. (2022). Rationales and Barriers to Citizen Participation in Public Budgeting. *Revista Brasileira de Ciência Política*, 39, 1-34, 258470. DOI: <https://doi.org/10.1590/0103-3352.2022.39.258470>.
13. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI; станом на 04 липня 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
14. Strategies for Effective Local Government Budget Communications. URL: <https://hivo.co/blog/strategies-for-effective-local-government-budget-communications>.

References:

1. Oleshko, A. & Kantsu, I. (2020). Management of the Budget Process of Ukraine in the Conditions of European Integration. *State and Regions. Series: Economy and Entrepreneurship*, 2 (113), 60-65. <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-2-10>.
2. Xin, D., Koliada, T., & Muzychenko, G. (2021). Assessment of the impact of budget decentralization on sustainable development of territorial communities in ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 7(4), 8-17. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-4-8-17>.
3. Lysiak, L, Kachula, S, Kushnir, A., Datsenko. V. & Tereshchenko, T. (2021). Assessment of Financial Sustainability of Local Budgets in the Budget Management System Using Kohonen Maps. *Universal Journal of Accounting and Finance*, 9(6), 1558-1570. <https://doi.org/10.13189/ujaf.2021.090633>.
4. Borshchevskiy V., Chekh M. & Vasylytsia O. (2025). *Management of territorial communities in conditions of institutional transformations*: Ukrainian context: textbook. Lviv, 2025.
5. *Evaluation and strategic reports on regional policy funding and mid-term budgeting in Ukraine*, U-LEAD with Europe programme reports (2019–2020). Київська школа економіки, 2020. https://voxukraine.org/finansuvannya-regionalnogo-ta-mistsevogo-rozvytku-z-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayiny/?utm_source=chatgpt.com.
6. Shterma, T., Zhuk, I., & Tsaplyuk, R. V. (2025). Anti-corruption strategies in public finance management in the context of reforming the budget system of Ukraine. *Problems of modern transformations. Series: economics and management*, 19. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-19-08-02>.
7. Shcherban, O., Malik, L. & Senyshyn, S. (2024). Features of management of financial resources of territorial communities under the condition of marital status in Ukraine. *Current problems of development of regional economy*, 2(20), 178–187. <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.178-187>.
8. Lyutyy, I., & Miedviedkova, N. (2023). The Modern Paradigm of the Financial Policy of the State and the Features of Its Implementation Under the War on the Territory of Ukraine. *Finance of Ukraine*, 6, 61–74. <https://doi.org/10.33763/finukr2023.06.061> DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.06.061>.
9. Zubenko, V. (2023). Budgetary instruments of public management of reconstruction and restoration processes in local communities of Ukraine. *Theory and practice of public management*, 2 (77), 173-187. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2023-2-10>.
10. Zhuk, I., Zakharkin, O., Vishka, I., Sharova, S. & Nabatova, I. (2023). Mechanisms of Public Finance Digitalization and Methods of Implementing in the Public Administration System in Ukraine: European Experience. *Economic Affairs*, 68(03), 1697-1707. <https://doi.org/10.46852/0424-2513.3.2023.35>.

11. Cepilova, J. & Raudla, R. (2017). Policy Diffusion at the Local Level: participatory budgeting. *Urban Affairs Review*, 54(2). <https://doi.org/10.1177/1078087416688961>.
 12. Pereira, D. & Figueira, A. (2022). Rationales and Barriers to Citizen Participation in Public Budgeting. *Revista Brasileira de Ciência Política*, nº 39, p. 1-34, 258470 <https://doi.org/10.1590/0103-3352.2022.39.258470>.
 13. Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). *Budget Code of Ukraine*. № 2456-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
 14. Strategies for Effective Local Government Budget Communications. <https://hivo.co/blog/strategies-for-effective-local-government-budget-communications>.
-

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License